

Nr. 30 (760)

Teisipäeval, 5. novembril 1974 XXVI AASTAKÄIK

Taidluskollektiividele ja ühiskondlikule aktiivile kiituse avaldamisest.

6.—7. juulini 1974. a. toimus Tartu ÜLKNÜ-le V. I. Lenini nime andmise 50. aastapäevale pühendatud Balti liiduvabariikide, Valgevene NSV ja Moldaviaa NSV VI üliõpilaslaulupeo «Gaudemus VI», mille ettevalmistamisest ja läbiviimisest võtsid osa instituudi taidluskollektiivid ja ühiskondlikud aktivistid.

Vastavalt rektoraadi, parteikomsomoli- ja ametiühingu komitee ettepanekul

#### KÄSIN:

Avaldada kiitust järgmistele taidluskollektiivide liikmetele hea töö eest VI üliõpilaslaulupeo «Gaudemus VI» ettevalmistamise ja läbiviimise eest:

ANTS ÜLEOJA, ANNE DORBEK, JURI RENT, VALDO LAANEMETS, TIIU TARTLAN, AUGUST AARMA, AGU NEEDE, PEETER JÄGEL, TEET SOONURM, SILVIA MELLIK, MARET LAAN, EDA RAUD, ENE ÜLEOJA, MONIKA KARM, MAKSIM SAAT, AIME SUURPERE, HENN TIIVEL, AUGUST BÖSTROV, SERGEI ANNIO, ELMAR PEASKE, ELMAR JUST, ENDEL UUS, SILVA HIIBUS, OLAVI PIHLAMÄGI, JAAN TOMSON, AINO VAHEMET, SALME VALGEMÄE.

Rektor  
A. AARNA

Eduka töö organiseerimise, aktiivse osavötu ja tööülesannete täitmise eest Eesti Üliõpilaste Ehitusmalevas 1974. a.

#### KÄSIN:

Avaldada kiitust järgmistele TPI õppejõududele, üliõpilastele ja teenistujatele:

ANTO LÖHMUS, ADOLF PÄSS, ARNOLD PÄRNAPUU, TIIUT MERISALU, ANDRES TALVIK, OLAV AARNA, JURI SÄAREKÖNNO, PEETER VOLKOV, VELLO KIIR, TOOMAS TIIKMAA, LEMBIT BINSOL, TOOMAS TALUMEE, TIIUT TUVID, OLARI TAAL.

Rektor  
A. AARNA

Страна былого простора  
Ты сокрушила трон царя,  
Ты грезным грохотом  
«Авроры»

Открыла эру Октября.  
Свершилось то, о чём

мечтали

Простые люди — беднота.  
Семнадцатый — запоминали

И будут знать во все века.  
Священных краев на труд и

счастье

у нас никто не отберет.

Сияй, звезда Советской

Власти.

Веди нас, партия, вперед.

Елена ЖЕВОРА.

KA-17.

- KOEMETS, ENE
- KOKKOTA, VALMAR
- KOTKAS, MARIA
- KRUSBERG, HEINO
- KUKRUS, ANTS
- KULBACH, VALDEK
- KÖIV, HELGI
- LOOTUS, JAAN
- MALTSEVA, NIINA
- MANDEL, MIKEL
- MERISALU, TIIUT
- MESPÄK, VELLO
- MULLAT, JOSIF
- MÄGI, VAHUR
- MÄNNIK, TÖNU
- NIGUL, MAIRE
- NOBEL, AUGUST
- NOVIKOVA, NIINA
- NURGES, SKAIDRITE
- OLLIK, KONSTANTIN
- OOLEP, ROLAND
- OSSIP, REIN
- PALUVREER, NIKOLAI
- PEBRE, ANNE
- PIHL, SIRJE
- PRIMAK, TAMARA
- PROMISEN, LAINE
- PUTK, AKSEL
- REILE, REIN
- RIIVES, ERICH
- SADŠIKOVA, LARISSA
- SEIGER, SIRJE
- STEPANOV, VIKTOR
- SUNILA, AUGUST
- TALI, INGRID
- TAMMELA, PAUL
- TERGEM, ILMAR
- TOOMSOO, ASKO
- TRUUTS, ILMAR
- VAARMANN, AINI
- VANAVESKI, JÜRI
- VILIPÖLD, VILMA
- VÖRK, JAAN

Rektor  
A. AARNA

Tallinna Polütehniline Instituudi rektori

# KÄSKKIRI

nr. 559/k 24. oktoobrist 1974. a.

#### Töötajatele kiituse avaldamisest

7. ja 8. novembril tähistab meie kodumaa Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 57. aastapäeva. Üldrahvaliku pidupäeva puhul soovin rektoraadi, partei- ja ametiühingu komitee nimel kõigile instituudi õppejõududele, teenistujatele, töölistele ja üliõpilastele edu õppre- ja kasvatustöös, uusi saavutusi teaduse valdkonnas ning majandusalases tegevuses.

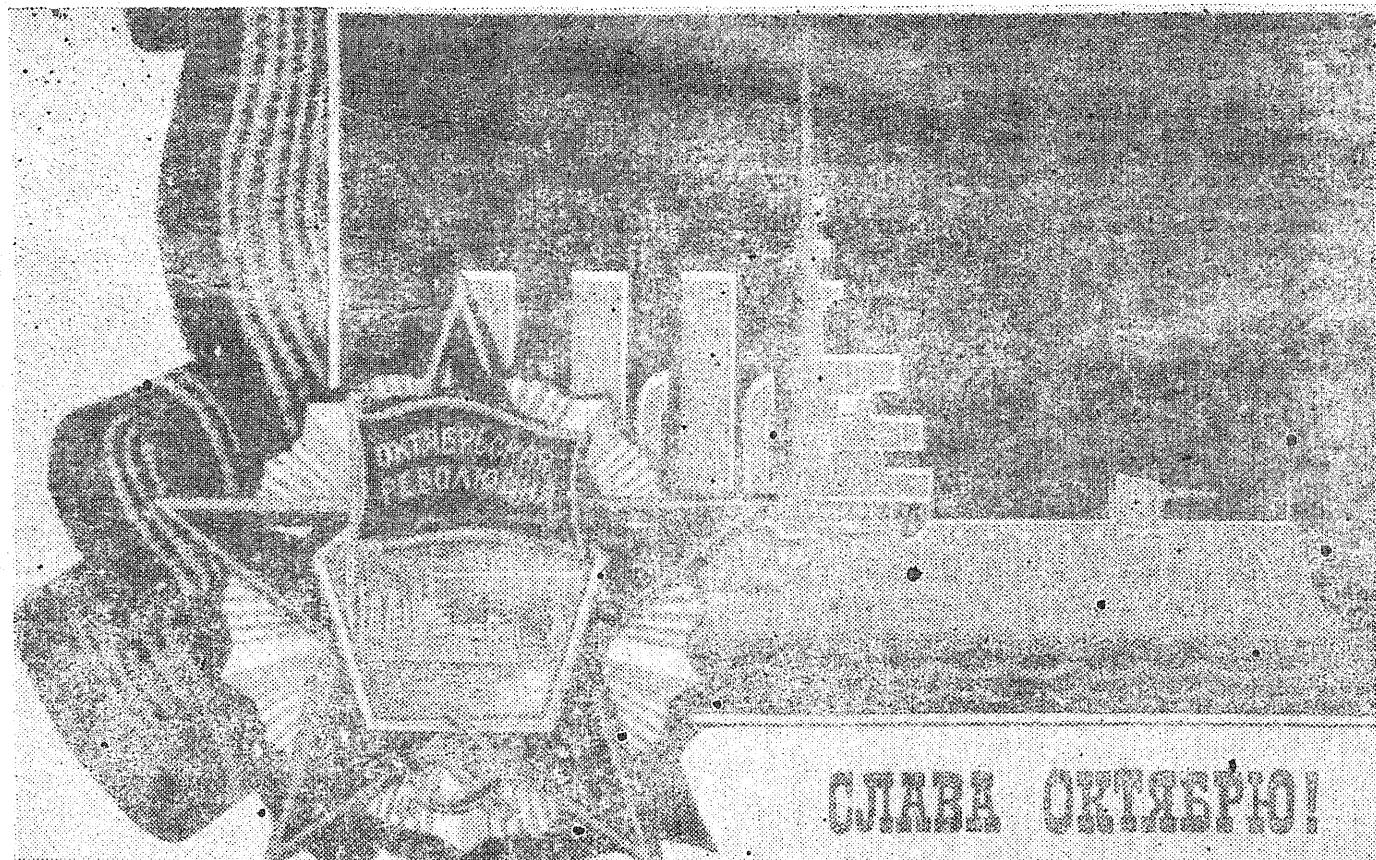
Seoses tööülesannete kohusetundliku täitmise ja ühiskondlikust elust aktiivse osavötu eest

#### KÄSIN:

Avaldada kiitust järgmistele õppejõududele, teenistujatele, töölistele ja üliõpilastele:

BAM, ESTER	— rühma TR-31 üliõpilane
BENDER, VILLE	— füüsika katedri assistent
BLUMFELD, MATI	— rühma TP-51 üliõpilane
BÖSTROVA, RAISSA	— rühma TM-77 üliõpilane
EBBER, ARKADI	— TU Sektori vaneminsener
EENTSALU, JAKO	— rühma MT-91 üliõpilane
EINVÄLI, EEVI	— arhitektuuri kat. vanemlaborant
ERM, HARRI	— kehalise kasvatuse kat. dotsent
HAAGMA, HARITON	— kehalise kasvatuse kat. staadioni juhataja
HANSEN, ERIK	— raadiotehnika kat. vanemöpetaja
HEINMETS, TIIU	— füüsika katedri assistent
IDNURM, TÖNU	— rühma TE-51 üliõpilane
ILJINA, NATALIA	— vormistamisbüroo tehniline toimetaja
JÄNES, MART	— elektronarvutite kat. assistent
KALM, EVALD	— automaatika kat. dotsendi kt.
KANEPI, JAAK	— rühma EE-51 üliõpilane
KASELAAN, EVE	— rühma KO-31 üliõpilane
KASS, AVO	— rühma KO-81 üliõpilane

# HÄID OKTOOBRIPUÜHI!



# 100. VIINI SÜGISMESS

Oli meeldiv võimalus osaleda tõlgina sügismessil, mis toimus 11.—15. septembrini Austria pealinnas Viinis. Juubelimesil oli esindatud 36 maa 2185 firmat.

Seekordsest messist võttis osa ka Nõukogude Liit, kelle valdusse oli antud «Idahall» 2300 m<sup>2</sup> pindalaga. Austerlased ja Viinis asuvad küllalised võisid siin tutvuda ligi 3000 nõukogude eksponaadiga. Väljapanekute hulgast olid metalliöikepingid, keevitusagregaatid, tööpingid, fotoaparaadid, kellad, autod, karusnahad. Messil viibinud NSV Liidu 20 väliskaubandusorganisatsiooni esindajad sõlmisid rohkesti kasulikke lepinguid välisfirmadega.

Elkõige aitas mess kaasa Austria-Nõukogude kaubavahe-tuse arengule. Heaks eelduseks sellele oidi sm. Kossõgini mõdenudastane visit Austriaesse ning Austria kantsleri Kreisky vastuviisit NSV Liitu käesoleval aastal.

Esmakordsett võttis Viini messist osa NSV Liidu paviljon, koesseisus ka Eesti NSV. Eesti osakonnas tutvustati Kalinini-nimelise Elektrotehnika-

tehase, Tartu Aparaaditehase, «Norma», Võru Gaasianalüüsatorite Tehase jt. ettevõtete rohkem kui 40 erinevat toodet. Peale selle veel kangad, mööbel, sporditarbed, toiduaineid, karusnahad, kokku Eesti NSV 60 ettevõtte toodet. Üheks suuremaks tähelepanu objektiks oli klaver «Estonia», mille häid kõlaomadust demonstreeris menukalt meie noor pianist Toivo Nahkur.

Messiküllastajate huvi köitsid ka M. I. Kalinini nim. Tallinna Elektrotehnikatehase türistorid, meie gaasianalüüsatorid, samuti Tartu Riiklikus Ülikoolis konstrueeritud meditsiinilaparaat, mis määrab korraga viit inimorganismi talitluse näitavu. Väikesi messiküllastajaid köitsid meie elektro-mehhaanilised mängusjad. Maiasmokkadele pakkus kondiitribrik «Kalev» 69 eri nimetusega magusat toodet. De-gustaatorid tunnistasid parimaiks kompevkid «Tuljak», valiku «Romans» ja šokolaadi «Moru».

Eesti osakonda küllastas ka Austria president R. Kirschläger, kes andis kõrge hinnangu meie vabariigi tööstuse saavu-

tustele.

Rõõmustav on tödeda, et meie näituse arvukad küllalised tundsid elavat huvi mitte ainult eksponaatide, vaid ka siinse rahva elu-oli vastu.

Heameel oli ka sellest, et meil töötanud spetsialistid, kellega paljud on ka meie instituudi kasvandikud, andsid näituse küllastajatele seletusi korrektates saksa keeles. Tahaks loota, et praeagus üliõpilased suhtuksid veelgi tõsisemalt vörkele.

Vaamatata sellele, et tööpäevad messil olid pikad, oli võimalus tutvuda Austria rohketate ajalooliste ning kultuuriliste vaatamisväärsustega. Nõukogude Liidu paviljonit töötajatele organiseeriti ekskursioon Austria kaunisse loodusesse, väga meeldiv oli tutvuda arhitektuurilisest vana, kuid mugava Viiniga.

TPI keelte kateedri vanemõpetaja TIIU KAARMA

Pildil: Viini messi peahoone

tõukas naise oma ninaga randa.

\* \* \*

Yvonne Bliss Stuartist (Florida osarigist) jutustas 1960. aastal professor W. N. Kellogile, kaasaja tuntuimale delfiinide urijale, järgmise loo. Ta kukkanus öhtul umbes kella poolle kümne ajal Bahama saarte ligidal rannakaabri pardalt vette. Naine ujus lainetega võideldes ja kiskus kammitsevaid ülerii-deid seljast. ÄKKI märkas ta tumedat eset lähemale loksumas. Arvas algul, et see on ta enda jakk, kuid taipas siis, et tegemist on elusolendiga. Saanud tugeva looke vastu puusa, mõtles Yvonne loomulikult kohe haile ja püüdis kiiresti ujudes eemalduda. «Pidiin end kõigest väest kokku võtma, et mitte paanikasse sattuda. Lõpuks tundis ta loomas ära delfiini, kes tema kõrval ujus. Yvonne oli täiesti veendumud, et ainult delfiini juuresolek kaitses teda selles piirkonnas nii tihti esinevate häide eest. Pea tundis naine jälle kindlat pinda jaig all.

\* \* \*

«Flipper»-filmid saavutasid mõne aasta eest maailma kinoteatris talle lihtsalt meeldivat. Peagi märkas üks leidlik kalur, et delfiini ilmuse mõnuga nühib end vastu harja, mis talle paadist vastu sirutati. Oma esimest kuulsust nautis Opo, nagu Opononi delfiini hiljem nimetas, niisiis väikese sadamalinnakese kalurite juures.

Kuid see oli alles kogu loo algus. Meil on kasutada ajakirjanik Alpersi märkmida, kes sündmusi ise pealt nägi, juba lapsena rannas delfiinide mängu

## MÖISTATUSLIKUD DELFIINID

1949. aastal üllatas ajakiri «Natural History» oma lugejaid sensatsioonilise teatega. Keegi Florida advokaadi naine jutustas oma uppumissurmast pääsemisest järgmist.

Ta oli üksildases rannas ujunud ja äKKI keerisesse või vee-alusesse hoovusesse satunud, milles enam välja rabelda ei suutnud. Naine neelas vett ja samas loid lained ta pea kohal kokku. Juba kaduva teadvuse juures tundis ta korraga tugevat töötet. Töökud kordusid, teda lükati ranna poole, kus naine täiesti kurnatult teadvusele tuli. Kui naine oma päästjat otsima hakkas, nägi ta täiesti inimtihja randa. Vaid üks delfiini mängis lainetes. Samas ruttas ligi aga lächedal olund suvitaja ja teatas, et ta näinud seda dramaatilist pääste-operatsiooni: lained loopsid naise elutut keha kui palli siia-sinna, kuni tuli delfiin ja

sisu tööttu, vaid eelkõige delfiinide esmaklassilise dressuuri tööttu, mis äratas vaatajais imestust. Uhe sellise filmi dramaatiline puant oli väikese kaluripoisi päästmise teda ründava hai käest. Päästja oli delfiini, kelle poiske oli kunagi terveks ravinud ja kes lastega vees hulgas, kõige krooniks oma võimsa nina rammides hai tappis ja nii Eddyil tervena koju jouda aitas.

\* \* \*

Linnake Uus-Meremaal sai üle öö maailmakuulsaks. Lõunamerel sügavusest tõusis pinnale mingi «imeloom» ja asus elama Opononi (nii oli väikelinna nimi) ranna madalasse vette. Opononi asub Uus-Meremaa põhjasaare läänerannikul. Seal on looduslik sadamalaht, mida nimetatakse Hokiangaks.

Opononi sündmustest, mis maailma ajakirjanduses laineid loid, pole kuigi kaua möödas.

vaimustunult jälgis ja õppis nende eluviise ning elkõige suhteid inimestega. Ta registreeris 1955. ja 1956. a. Opononi ja intervjuueris korduvalt Jill Bakerit.

\* \* \*

Sügisel algas Opononis suvitushooaeg.

Opo ei lahunud kunagi avatud lahest ja saatis alati kaluripaate. Kuid nüüd suplesid soojas rannavees ka inimesed, lapsed sulistasid kummiloomadega. Ja Opo? Ta ei lasknud end üldse häirida, vaid pööras ujujatele üha rohkesti tähelepanu. Kahe ja pool meetri pikkune, seega veel mitte päris täiskasvanud loom ujus suplejate keskel. Nagu varemgi, reageeris ta igale mootorpaadipodinale.

Uus-Meremaa ajalehedes ilmusid esimesed reportaažid delfiinist, keda üha enam usal-

järg 4. lk.

## PÖGUS KOHTUMINE SAKSA TUDENGIGA

Kahjuks ei õnnestunud meil Saksa DV tudengitega erilist kontakti saada, sest oli ikkagi suvi ning rahvas laiali. Väljaspool üht ametlikku kokkusamist nägime neid vaid mõnel korral, kui öhtust süütes avastasime, et kelner, kes meid teenindas, oli samuti üliõpilane. Nii põgusad kokkusamised aga ei võimalda rääkida saksa tudengist, tema iseloomust ja taotlustest ning paratamatult peab piirduma sellega, mida oma silmaga näha sai: elamistingimused, töö- ja puhkusevõimalused.

Alustada tuleks vast

### ÜHISELAMUST.

sest neid nägime kõige rohkem. Kasutasime nimelt Dresdeni, Jena, Leipzigi ja Berliini kõrgemate koolide külaliskohust ning — kätt südamele pannes: ei igatseenud kuskil oma Tallinna ühikat taga, sest tundsimene, et sellistes tubades nagu seal võib ühiselamut töösti teiseks koduks pidada. Ja selline tunne oli kohe mitme kandi pealt pöhjendatud. Alates juba kõige elementaarsemast, s. o. põrandapinnast ühe inimese kohta.

Kolmes ühiselamus oli tegevist korteristüsteemiga, kus kolmetoalises korteris elas 8—12 inimest, kelle kasutuses oli eraldi köök ja vannituba, kusjuures köögid olid sisustatud lausa esmaklassiliselt. Igal juhul meie mõistes, sest korralikust mõõblist ning külmpärist köögis

võime me ainult und näha. Dresdeni inseneride kõrgemakooli ühiselamu oli ainus hotellitüüp ühiselamu, kus viibisimme, kuid neljainimese tuba oli seal märgatavalt suurem kui meil. Meeldivalt torkas silma see, et köögis ei näinud rippumas suuri tabasid. Ilmselt on sealed tudengid veendunud, et kui nad vaheajalt tagasi tulevad, siis leiavad ka oma asjad eest. Kord näis üldse sakslastele omane olevat, sest näiteks sealsetid tänavakohvid ei kujuta üldse ette meil, kus palju kapitaalsemad «ehitisid» ei taha kuidagi säillida.

Selle viimase näiteks teenma endale küll pisikese karueteen, sest...

Üks väga meeldiv asi, mida märkasin, oli diskoteek. Iga ühiselamu keldris oli korralikult sisustatud tudengite klubis, kus sai juua ölit, kuulata plaudimuiskat ning tantsida. Mõni laudkond võttis lauluotsa üles, kes tahtis, toetas, kes tahtis, laulis midagi muud, kes soovis, oli vait. Lärimi oli muidugi palju, kuid sellest ei sattunud keegi hüsteerikasse ja ennäimet! midagi hirmsat ei juhunud. Klubid olid avatud igal päeval, sissepääs tudengitele tasuta. Ja jällegi olid seadmed ja sisustus väga kõrge kvaliteediga. Muidugi pole nad kuigi odavad, kuid ära tasuvad ning ma ei tahaks uskuda, et meil midagi analoogilist organiseerida ei saaks. No jah! meil on muidugi «Eva» klub ja eriti veel «Piko», mille pre-

sident eelmisel aastal lehes väitis, et see väga suure koorumusega töötavat. Minu isiklik arvamus on, et sellisel tasmel võiks ta töö küll lõpetada, sest «kasu» on vastu ainult sedavõrd, et öhtul voldi mõnikord üllatusega avastada, et puhvet kinni on. Ühesõnaga kasu (?) nii kehvade söömistingimuste arvel... Kuid —

«EKP Keskkomitee ja ENSV Ministrite Nõukogu määruse nr. 547 15. 12. 1971» nõudeid üliõpilaste olmetingimuste parandamise kohta pole seni täidetud instituudist mittesõltuvail põhjustel» («TP» nr. 21 (151) 5. 09. 1974), ja siin jääb loota, et ehk sel aastal... Nüüd on küll sööklas uus süsteem, kuid selle paremus on pehmelt öeldes kahtlane.

Mida siis veel sealsete ühiselamute kohta öeldä? Et oli lubabude süsteem, mis ei häirinud, sest oli järjekindel ning hästi läbimöeldud. Et ühiselamus olid segatühhid ja mis põhilne, asjaajamistes polnud, tunda närvilisust ning see räägib kõige paremini sealsete süsteemi kasuks — oli püütud kasutada kõiki võimalusi tudengitele paremate elamistingimustetaandmiseks.

Jätame nüüd ühiselamud rahu ja räägime muust.

### ÖPPIMISEST.

Selle koha pealt ei oska rõhku mõelda, kui et juhuslikult seisale jäetud tunnilaupäev on muidugi analoogilist organiseerida ei saaks. No jah! meil on muidugi «Eva» klub ja eriti veel «Piko», mille pre-

suhteliselt vähe ning järelikult pannakse rohkesti röhku ise-selvise tööle raamatutega. Tundus, et meil on raamatukogu arvel selleks paremad tingimused. Ja üldse ei pruukinud meil oma instituudihoone pärast sisemas häbi tunda.

Tudengite peaks kõige rohkesti huvitama

### STIPENDIUM.

Selle määramise küllaltki keerulist süsteemi me päris selges ei saanudki. Igal juhul on stipendium differentseeritud rohkem kui meil ning selle lõplik suurus sõltub paljudest teguritest: öppedukest, ühiskondlikust aktiivsusest, vanemate töötasust, loengutel käimisest, perekonnasisust jne. Minimaalne stipendium on 180 marka (vanemate väga kõrge töötasu korral voldi olla ka natuke madalam). Ühel meie saatjal oli ta 420 marka. Stipendiumi saavad kõik tudengid ning keegi ei saanud aru, kuidas elavad need meie tudengid, kes stippi ei saa. Me seletasime kõll, et käikse tööl, kuid selle peale noogutati pead ning püüti igaks juhiks millestki muust rääkima hakata.

Lõpuks veel paar fakti ilma kommentaariideta. Juttu tuleb

### ABIELLUMISEST.

Igal noorpaaril (kuni 26 aastani) on õigus saada riigilt 5 tuhat marka pikaajalist krediiti korteri sisustamiseks, kusjuures

lapse sündides kustutatakse sellest 1000 marka, peale teise lapse sündi veel 1500 marka ning kolmanda lapse sünna kogu vält. Juhul, kui osa võlast on varem tasutud, makstakse vastavad summad noortele tagasi. Tudengitele antakse abiellumisel elamispind ning lapsele koht lasteaias, kui aga viimane võimalus puudub, siis organiseeritakse pisike kopeeratiiv ning lapsi hoitakse ühi-sest.

Peale lõpetamist hakatakse saama 700—720 marka kuus, kusjuures meile öeldi, et ühe korralikku kvalifikatsiooniga tööliste palk näljalt üle 600 marga ei kütüni.

Oma jutus olen tudengite elu Saksa DV-s päris palju kiitnud. Ei taha sugugi väitä, et seal ainult head oli. Meile muidugi püüti ainult seda näidata, kuid ma arvan, et heast rääkimine toob rohkesti kasu kui negatiivsete kulggede arutamine (vähemalt antud juhul) ning ei tee sugugi paha, kui ka meie endile seda, mida seal nägime, saada tahame.

Päris lõpetuseks veel tiks soov. Me liikusime SDV-s suhteliselt palju ringi, kohtusime erinevate inimestega, kuid ikka jälle tundsimene puudust sellest, et meil polnud oma instituudit mingit sobivat meenit. Ja rääkidagi on koolist raske, kui pole fotosid, süsteematiseritud andmeid. Kas poleks aeg neid asju lahendada?

MIHKEL SERVINSKI  
TI-71

# НАШИ НИКОЛАЙ СТИПЕНДИАТЫ: ЗЕНЕВИЧ

Сразу после школы поступить в институт Николаю не удалось. Год работал на автобазе. Потом волнения вступительных экзаменов, и Николай — студент энергетического факультета, специальность — «судовые силовые установки», по его выражению, единственная интересная мужская специальность.

Нельзя сказать, что учеба дается ему трудно, но Николай не «профессиональный» отличник, и в аттестате зрелости, по его словам, «троек хватает».

За время учебы в институте были и бессонные ночи, и напряженные дни подготовки к экзаменам, были моменты, когда что-то «поджимало», но в течение семестра он всегда много времени уделял учебе. «Занимаюсь не много, но часто. Со временем знания накапливаются, и перед экзаменом остается только привести в стройную систему эти знания».

Учебный процесс; институтская атмосфера пришлись по душу студенту первого курса Николаю Зеневичу, и это чувство не покидает его и теперь. «Не моя вина, — улыбаясь, говорит он, — что первую сессию сдал на пятерки. А потом понял, что могу так учиться и дальше». И учились! Второе место в конкурсе реферативных работ по математике, третье — по истории КПСС, еще три сессии без четверок, — так он и учился.

Комсогр группы Роберт Данильсон думает, что в учебе Николаю помогают настойчи-



вость и целеустремленность, и этого у Коли не отнять, так же, как не отнять велосипеда, на котором он ездит до самого снега. Это, кстати, любимый вид отдыха Николая.

Увлекается он и живописью. Читателям библиотеки, понравилась лекция о творчестве импрессиониста Пьера Ренуара, которую Коля читал по просьбе работников библиотеки. В ноябре его попросили прочитать лекцию о творчестве голландского художника Ван Гога.

А недавно Николая избрали членом комсомольского бюро факультета. Что ж, дальнейших успехов тебе, Николай, и в учебе и в комсомольской работе.

Виктор ГОРБАЧЕВ, А-57.

В ВУЗАХ СТРАНЫ

## Ленинградский политехнический

30 августа состоялся традиционный праздник первокурсников института — посвящение в студенты.

На стадионе института собрались профессора, преподаватели, сотрудники, гости, родители поступивших. Стрелка часов приближается к 12. Над полем звучат фанфары: «Слушайте все!» — и диктор начинает рассказ по радио о славной истории Ленинградского ордена Ленина политехнического института. Он говорит о том, что 75 лет назад, накануне нового века, начался большой и славный путь Петербургского политехнического института, вся история которого неразрывно связана с жизнью страны, с революционной борьбой трудающихся, со строительством социализма и коммунизма в нашей стране.

Институт имеет славные боевые и революционные традиции: в 1902 году здесь была создана первая в городе студенческая нелегальная социал-демократическая организация. Студентами-политехниками были видные деятели большевистской партии М. В. Фрунзе, Н. Г. Толмачев, возглавлявшие революционную деятельность в институте.

С 1 января 1923 года политехнический институт носит славное имя всесоюзного старосты — М. И. Калинина.

Диктор перечисляет имена учеников, называет цифры лауреатов Ленинской и Государственных премий, академиков, членов-корреспондентов АН СССР, докторов, кандидатов наук, которых дал институт, говорит о том, что в 1967 году ЛПИ был удостоен высшей правительственный награды — ордена Ленина.

Сегодня, говорит диктор, Ленинградский ордена Ленина политехнический институт имени М. И. Калинина — это 30-тысячный коллектив сотрудников и студентов. На его дневных, вечерних и заочных факультетах учатся 19 тысяч студентов и аспирантов 40 национальностей Советского

— Здравствуйте, товарищи студенты! — здоровается ректор, и ему дружно отвечает многоголосое «Здравствуйте!»

Закончив речь, К. П. СЕЛЕЗНЕВ предлагает возложить цветы к памятнику В. И. Ленина у главного здания института.

От каждой факультетской команды выходят представите-

В сложившейся международной обстановке наша партия видит свой долг в том, чтобы поддерживать высокую бдительность советского народа и делает все, чтобы агрессоры, если они попытаются нарушить мир, никогда не застали нас врасплох, чтобы возможные настигли их неотвратимо и без промедления.

Гражданская оборона, являясь одной из составных частей Вооруженных Сил, занимает важное место в общей системе проводимых в стране оборонных мероприятий и

## К новым

предназначена, главным образом, для защиты населения и экономики страны от оружия массового поражения.

Студенты — это будущие специалисты народного хозяйства страны, имеющие высшее образование, руководители больших и малых коллективов производства и формирований ГО, от уровня подготовленности которых будет зависеть мобильность гражданской обороны.

Вот почему курс «Гражданская оборона» является составной частью высшего образования и является обязательным для изучения студентами всех вузов страны.

Результаты учебы на курсе «Гражданская оборона» в 1973/74 учебном году свидетельствуют, что большинство студентов ТПИ освоили программу курса ГО с оценкой отлично и хорошо — 92%.

Необходимо отметить высокую успеваемость по курсу «Гражданская оборона» у СТУДЕНТОВ ТРЕТЬЕГО КУРСА ХИМИЧЕСКОГО

И ЭЛЕКТРОАВТОМАТИЧЕСКОГО ФАКУЛЬТЕТОВ.

Группы: КО-61 химического; ЛР-61, ЛТ-67 — электроавтоматического факультетов имеют средний балл — 4,7.

Студенты: Федюнин Ю. Гейне Э., Хейман М., Пеек К., Песк Г. и многие другие имели только отличные показатели в учебе по гражданской обороне.

Достижение определенных успехов в обучении студентов по курсу «Гражданская оборона» стало возможным прежде всего в результате большой учебно-воспитательной работы, проделанной преподавателями курса ГО, такими как: В. М. КОЗЛОВ, З. Е. ЛУРЬЕ, И. В. ПОДМОГИЛЬНЫЙ, которые проводили

## УСПЕХАМ

свою работу в тесном взаимодействии с преподавателями военной кафедры и деканатами факультетов, особенно химического и электроавтоматического.

В прошедшем учебном году проделана значительная работа по включению вопросов гражданской обороны в дип-

ломные работы студентов. Включаемые вопросы отвечают темам, цели и задачам дипломных работ.

Интересы дальнейшего повышения успеваемости по гражданской обороне, настолько требуют усиления пропаганды знаний по гражданской обороне. Опираясь на опыт прошедшего учебного года, необходимо развивать и совершенствовать формы и методы обучения студентов по ГО, чтобы пропаганда знаний по ГО была доходчивой, обладала высоким эмоциональным воздействием на сознание и психику людей.

Сложны и ответственны задачи гражданской обороны в укреплении обороноспособности страны.

Выполнить эти задачи — значит внести неоценимый вклад в общее народное дело укрепления гражданской обороны страны, повышения обороноспособности социалистического государства.

Это будет нашим лучшим ответом на обращение ЦК КПСС к партии, к советскому народу.

Преподаватель курса «Гражданская оборона» ТПИ.

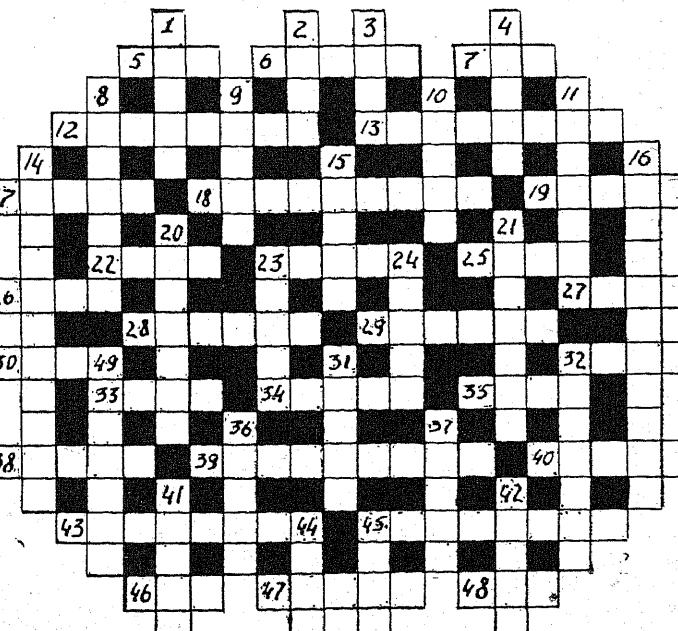
Ф. В. ЗАМЯТИН.

25 сентября с. г. утверждено Советом Министров СССР «Положение о порядке назначения и выплаты пособий на детей малообеспеченным семьям».

Права на получение пособия на детей имеют семьи, в которых средний совокупный доход на члена семьи не превышает 50 рублей в месяц.

С Положением можно ближе ознакомиться в библиотеке ТПИ. В следующем номере нашей газеты будут помещены разделы Положения, касающиеся семей преподавателей, служащих и студентов.

## КРОССВОРД «ЭВРИКА»



По горизонтали:

5. Теннисная партия. 6. Журнал литераторов Молдавии. 7. Место встречи безгрешных душ. 12. Концовка в шахматах. 13. Двухэлектродная лампа-выпрямитель. 17. Потомок конкисторов (Лат. Америка). 18. Лекарь животных. 19. «Библия» мусульман. 22. Вид плодов, растущих в лесах Эстонии. 23. Русский художник 19 в., автор «Медного змея». 25. Деревянная обувь. 26. Большая куча сена. 27. Муз — покровительница истории. 28. Музыкальная пьеса в медленном темпе. 29. Огнеупорный материал, изолятор. 30. Спутник веселого настроения. 32. Ничтожна малая величина. 33. Столица европейского государства. 34. Знак-указатель принадлежности к данной организации. 35. Плоды, похожие на яблоки. 38. Ведущий в соревновании. 39. Преобразователь энергии (машин). 40. Телеграфная азбука. 43. Предположение. 45. Популярный советский композитор. 46. Игровая

ситуация в футболе. 47. Небольшое понижение возвышенности. 48. Единица измерения информации.

По вертикали:

1. Служительница чайных домиков в Японии. 2. Шахматная фигура. 3. Среднеазиатский канал. 4. Город в Эстонии. 8. Специалист по опухолевым заболеваниям. 9. «Отец» кибернетики. 10. Вид лица спереди. 11. Персонаж русской сказки, любивший путешествовать. 14. Сборник отрывков произведений. 15. Бахчевая культура. 16. Чрезмерность требований. 20. Первый ученик-генетик. 21. Водоем. 23. Карточная игра. 24. Норвежский драматург. 29. Легко возбуждающийся человек. 31. Антоним финишу. 32. Топливо для дизелей. 36. Дерево, дающее каучук. 37. Лирическое стихотворение в 14 строк. 41. Ловкость рук, трюк. 42. Наиболее деятельные члены организации. 44. Переиздание проема. 45. Инертный газ.

Составил:  
Г. ЛЕЙБЕНГРУБ ММ-57.

Из газеты  
«ПОЛИТЕХНИК» ЛПИ

# MÖISTATUSLIKUD DELFIINID

algus 2. lk.

dati ja kes end paadist isegi silitada lubas. Suvitushoaja kõrgpunktil — 1955/1956. aasta-vahetusel — elas Opononi tänu «oma» delfiinile üle sellise küla-listevoolu, millist kunagi varem pole nud nähtud. A. Alpers mee-nutab: «Kämping oli tulvil, hotellitube tuli mitu kuud ette tellida. Nii palju inimesi, nagu vooris nädalalöppuudel kitsal peatänaval, pole nud Uus-Mere-maa see osa veel kunagi näinud... Hotellis ähvardas pide-valt lõppeda joogipoolis.»

Linnakese elanikud asutasid Opo kaitseks komitee ja leidlukud ärimehed, kes nägidi oma ranna sensatsioonilises atraktsioonis ennekuulmatuid sis-telekuid, ei olnud pettunud: linn lõi öitsele, eriti peale seda, kui rahvusvahelised pressiagentuurid «Opononi imme» igasse maa-ilma nurka viisid ja sellega arvutult turiste ligi meelitasid. Piwi Toi, Opononi elanik, kes varustas ajalehedi teadetega, kir-jutus selle kohta: «Opo oli lastele töeline mängukaaslane. Kuigi ta ei hoidnud täiskasva-nistki kõrvale, eelistas ta ometi lastega müramist.»

Ja siis ilmus tütarlaps Jill Baker avalikkuse ette kui esimehe inimene, kes võis delfiini ratsutada. Tarvitsetes tüdrukutesel vees jalad pölvist köveraks tömmata, kui Opo kohaplatis oli, ta oma turjale tööst ja juubeldavate pealtvaatajate vahele koos tüdrukuga läbi ujus. Delfiin söbrunes Jilliga üha enam ja eelistas teda kõigile suvitajaile. Ainult Jill võis loomale isegi teisi lapsi selga istuma panna. Kiiresti õppis Opo lastega veepallil mängima, töökas kirju palli kõrgele öhku, püüdis selle jälje kinni, žong-lörüs öllepedelitega ja laskis end siis tasuks kallistada ja silli-tada.

Nüüd näeme selliseid kunst-tükke paljudes suurtes delfina-riumides. Kuid delfiinid on kõik need selgeks saanud ainult hoo-likla treeningu tulemusena. Opononi loo möistatuslikkus ongi selles; et vabas vees elav delfiin ise end inimestega sidus ja lühikes aja jooksul ilma maius-tusteta ometi täiesti dresseeri-tuks osutus, oma imestamapan-evalt võimeid näitas.

Opo kuulsus ja Opononi kui «imelooma linn» olid 1956. aas-

ta jooksul kogu maailmas kõi-gil suus. Kämpinguid, parkimis-platse ja restorane ilmus aina juurde, sest paljude rikaste turistide unelmaks oli näha või isegi silitada Uus-Meremaa kõige kuulsamat elusolendit. «Tihti ajasid nad looma sellega sega-dusse, et tornasid koos riitetega vette, et ainult Opot puudu-tada», meenutab P. Toi.

Juba pool sajandit varem oli Uus-Meremaa delfiin riikliku kaitse alla võetud: see oli kuul-lus Pelorus Jack. Opo-komitee nõudmisel andis valitsus välja seaduse (8. märtsil 1956), et ig-aühel oli keelatud või piinata Heikiangi lahe delfiine kahe miilise raadiusega alal. Selle seaduse vastu eksijad pidid maksma trahvi kuni 50 naela.

Oponist pidi saama rahvus-vaheline kuuroort, kuid... 8. märtsil 1956, seaduse väljaandmise päeval, e ilmunud Opo esi-mest korda randa.

Järgmisel päeval saadeti välja otsumiskaatrid. Keskpäeva pai-ku leiti Opo surnuna kalju-löhest. Reageering Opononis oli tormiline. Mis oli juhtunud? Peatamatult levisid kuulujutud. Osa elanikke uskus, et Opo, kes

oli lõpuks ikkagi emasloom, pole nud endale sõpra leidnud ja kurvastusest surnud. Teised mõtlesid inimestest, kes Opononi halba soovisid. Arvatavasti on seletus see, et delfiin tahtis mõõna ajal läbi kaljulõhe vabasse vette ujuda, kuid jäi kitsasse prakku kinni. A. Alpers aga usub, et Opo langes kalu-riks, mis looma kaljulõhesse paiskas. Seda töestasid ka sügavad haavad delfiini kehas. Alpers lõpetas: «Öösel viis ühe väikeste paadi meeskond surnud looma randa, mis alles hiljuti oli tema rõõmaks mängupaigaks. Opo maeti kabeli juurde, ta haud kadus lillesümile alla, nagu oleks siin inimene oma viimse puhkedaiga leidnud. Väl-gukiiruse levis teade üle maa-ilma ja inimesed, kes olid Opost ainult ajalehest lugenud, kurvastasid samuti nagu lohuta-matud Opononi elanikud. Koha-lik hokimeeskond mängis sel nädalavahetusel leinalindiga varrukal. Wellingtonist saatis kindralkuberner kaastundetele-grammi.»

Delfiinid Opo ja Pelorus Jack erinesid teineteisest nii liigi kui iseloomu poolest, kuid ühtmoodi on nad Uus-Meremaa ajaloo üks lehekülg.

Jääb aga üks möistatus: mis pöhjusel kiindus Opo inimes-

tesse, mängis nendega, elas ligi aasta samas kohas ega otsinud kunagi teiste delfiinide selts-konda? Võib-olla oli see töesti nii, et Opo oli noorena ema kae-tanud ja tundis seepärast uju-vate inimeste suhtes erilist poolhoidu?

Ka teistesse randadesse on ilmunud viimastel aastakümne-tel delfiine, kes end inimeste seltskonnas eriti hästi tunnevad. Kuuekümnendate aastate keskel elas oma «delfiinhoo-aega» väike kuuroort Elie Firth of Forth põhjarannikul Sotimaal. Charlie ujus ja vallat-supplejatega ja ka siin oli plika-ohtu tüdrukuke Jane Swanston, kes sai delfiini esimeseks sö-braks. Charlie'le pakkus erilist lõbu paate ja kanuusid veega üle pritsida. 1966. a. lahkus del-fiin Elie rannast, kuid varsti peale seda tunti ta ära vigas-tuse järgi seljal Northumber-landi rannas.

Opo ilmumine kruvis üles ka teadlased. Ja kohe meenus ini-mestele, et juba vanaja kirja-mehed kirjutasid delfiinidest kahe ja kolme aastatuhande eest. Opononi sündmused mee-nutasid ja isegi kordasid neid.

Saksa keelest

**EWE KASELAAN**

Tölge Dr. H.-G. Petzoldi raama-tust «Delfiinimöistatus».

## MÜRA TUNGIB PEALE

objektide vahetuks kaitseks mü-ra eest.

Ameerika Ühendriikides töötab firma «National Harvester Co» udse helikindla sulami loomisel. Jutt on metallisulamist (koostisosad vask, aluminiuum ja mangaan), mille eripära seisneb selles, et müra neeldub temas umbes nii, nagu vesi imendub käsnä pooridesse. Sulam on eriliselt sisestruktuuriga. See saadakse vörđlemisi keeruka termilise töötlemise tulemusena. mis muudab sulami mittemagnetiliseks. Helilained, mis tabavad niisugusest metallist ekraani, neelduvad selles kahel põhju-sel: osa energiast kulub man-gaani väljasadestamisele sulamis, osa mittemagnetiliste mik-roalade vörkumapanemiseks. Viimasel juhul tekib soojus, Temperatuuri tõus, tõsi küll, on väike, kuid naljaga pooleks võib teha järeduse, et mida suurem on lärm naaberkor-teoris, seda öodusamalt öhkub soojust karterit eraldavast seinast. Praegu osatakse sulamit saada vaid laboratooriunitingimustes, tööstuslik tootmine ja rak-enamine on tulevikus asi.

Müra vastu vörđlemise origi-naalse moodusega tulid hiljuti avalikkuse ette Prantsusmaal, Marseille's asuva Füüsika-uuringute Instituudi töötajad George Canve ja Gerard Man-giant. Nad konstrueerisid sead-me, mis sõna tösisest mõttedes summutab müra müra endaga. Seade koosneb kahest põhiosast: analüüsatorist ja müratekita-jast. Elektronanalüüsatori abil tehakse kindlaks kahjuliku tä-naava — või ruumimüra sagedus-karakteristikumid ja mürapilt. Pärast analüüsist saavad need aluseks seadme teise osa, mürat-ekitajasse suunatavatele käs-klustele tekitada müra, mis oleks täpselt samalaadiline, ainuli vastupidise faasiga. Lihtsustult öeldes, mürapildis olevad «heliaugud» täidetakse heli-graafiku tippude arvel, mis võimaldab üldist mürataset ala-dada. Seadme autorite andmetel saab tekitatava ja kasutatava müra karakteristikumide täie-likul kokkulangemisel üldist müratase sel viisil vähendada tervelt 50—80 detsibelli võrra.

Võitlus müra vastu ei ole odav ettevõtmine. Sageli põrkab see kapitalistlikele kasumihuvi-le. Näiteks on müravabade tsso-nide loomine linnades sageli võimalik maa kõrge hinna töötu-ja seetõttu tuleb otsida teid

dati ja kes end paadist isegi silitada lubas. Suvitushoaja kõrgpunktil — 1955/1956. aasta-vahetusel — elas Opononi tänu «oma» delfiinile üle sellise küla-listevoolu, millist kunagi varem pole nud nähtud. A. Alpers mee-nutab: «Kämping oli tulvil, hotellitube tuli mitu kuud ette tellida. Nii palju inimesi, nagu vooris nädalalöppuudel kitsal peatänaval, pole nud Uus-Mere-maa see osa veel kunagi näinud... Hotellis ähvardas pide-valt lõppeda joogipoolis.»

Linnakese elanikud asutasid

## VÄLJAMAAKEELTE KURSUSED

alustavad tööd «Tallinna Polütehniku» toimetuse juures. Nel-jas sektsioonis võite õppida:

- a) šveitsi keelt — 5 kuud, 28 rubla
- b) belgia keelt — 6 kuud, 42 rubla
- c) austria keelt — 4 kuud, 53 rubla
- d) kaukaasia keelt — 8 kuud, 53 rubla

RAHA ETTEMAKSUGA!

## MEENUTUSI SLOKAMEENIAST



Söitsime välja Balti jaamast. Tuju oli suurepärane. Jöudsime Moskvasse. Meie kodumaa pea-linn võttis meid vastu vihmaga.

Lõpuks ometi oleme rongis, mis kihutab meid kaugesse Slokameeniasse. Meie gru-pi juhi Mäidu Tobuke on tore ini-mene ja teebs pidevalt naija.

Mustne Bubeprasow, Sloka-meenia pealin, võttis meid vastu täies säras. Tänavail oli palju inimesi ja autosid. Elasi-me hotellis «Supercontinental». Peale meie elasid seal ungari-lased, poolakad, tšehhid ja hin-dud.

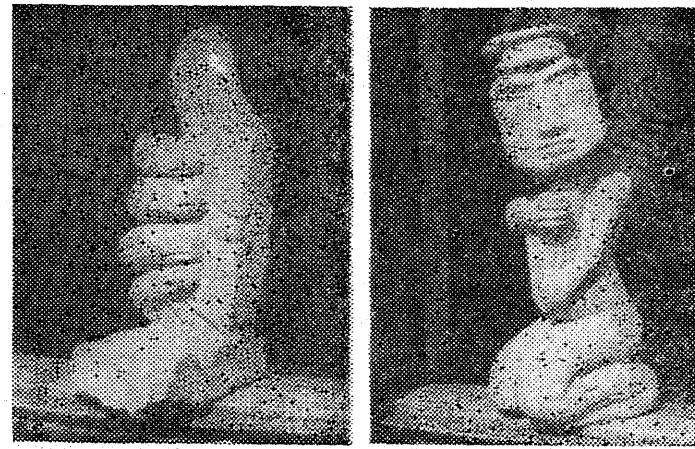
Järgmistel päevadel külasta-

### SKULPTURISM

«Skulpturism on sublimatsiooni moodus, mis determineerib frustatsioonide metamorfoosi».

«Kui materjal on aus ja riistad rauast, siis on vaieldamatult selge, et mingisugune vääritus nendel teostel peab olema».

«Ennäe imet. Poiss pole midagi peale labida käes hoidnud — aga sihukese asja sähkerdas valmis».



sime Rahvusmuuseumi, looma-aeda, vanalinna, konservitehast «Royal-Palace», ölevabrikut, löbustusparki, triikrauatehast ja olime vastuvõtol ülikooli rektori juures. Edasine teekond kulges nii: Shaury-Maury, Väike Gigouli, Suur Gigouli, Slokameenia Kordiljeerid, Sakkou-Youlow, Sametiné, Slokameenia rahvuskangelase Cyhnow Jonny sünnapaik, Ehali Pr'priebali, Soi Ze-Dar, Pemberton järv ning jällegi Bubebrasow.

Kõigil olid fotoaparaadid ka-asas. Saime palju sõprade addresse. Tuvustasime neile oma koduvabariiki. Kaunis Slokameenia jääb igaveseks meedle.

P. S. Veel niipalju, et ükski reis ei saa läbi ilma naljajuh-tumita. Mäidu unustas oma vasema jala kinga hotelli. Saime palju naerda.

### VILLU MUTS-MÜTS,

II kursus.

Fotol: meie grupp Balti jaamas enne väljasöiti.

Autori foto.

Midagi kröpsatas ja reisi-jad jäid vait.

«Lugudest reisijad!», kos-tis lae alt mikrofonist. Palun säilitage rahu. Vaadake pare-male. Mootorid põlevad, kuid see pole midagi. Palun ilma paanikata.»

Möödus minut. «Lugudest reisijad!», kostis jälle. Vaadake vasaku. Ka vasaku tiiva mootorid põlevad. Säilitage palun rahu!». Möödus minut üks minut. «Lugudest reisijad! Vaadake nüüd alla.» Hääl mikrofonist tegi pausi. «Näete kolme mu-sa täppi. See on meie õhulaeva meeskond. Teiega vestles auto-pilot».

### Vastutav toimetaja O. PÖDER

«Tallinna Polütehnika», ope-tam-parkkema, rektorata, komitee LKSM ja pro-fekto Tallinna Polütehniko-liku.

Trükikoda «Ühiselu», Tallinn Pikk 40/42. Hind 2 kop. MB-08754 Tellimise nr. 1978.